



ČESKÁ REPUBLIKA  
**ROZSUDEK**  
**JMÉNEM REPUBLIKY**

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Richarda Tomana a soudkyň JUDr. Renáty Zimové a JUDr. Lady Závaškové ve věci

žalobců :   **a) Jana Č.**, narozená xxx  
                  bytem xxx, xxx  
          **b) Petr Š.**, narozený xxx  
                  bytem xxx  
          **c) Eva D.**, narozená xxx  
                  bytem xxx, xxx  
          **d) Anna H.**, narozená xxx  
                  bytem xxx, xxx  
          **e) Alena S.**, narozená xxx  
                  bytem xxx, xxx  
všech zastoupených advokátkou JUDr. Klárou Veselou - Samkovou, Ph.D.  
sídlem Španělská 742/6, Praha 2

proti

žalovaným:   **1. hlavní město Praha**, IČO 00064581  
                  sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1  
                  zastoupené advokátkou JUDr. Světlanou Semrádovou Zvolánkovou  
                  sídlem Karlovo náměstí 18, Praha 2  
          **2. Městská část Praha 13**, IČO 00241687  
                  sídlem Sluneční náměstí 13, Praha 5  
                  zastoupená advokátem JUDr. Janem Pillerem  
                  sídlem Jugoslávských partyzánů 26, Praha 6

**o 217 767 Kč**

k odvolání všech účastníků proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 23. října 2018, č.j. 39 C 74/2009-387, ve znění opravného usnesení ze dne 18. prosince 2018, č.j. 39 C 74/2009-396

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

**takto:**

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se s výjimkou výroku XXVII. **potvrzuje**, ve výroku XXVII. se **mění jen** tak, že výše náhrady nákladů státu činí 7 444,57 Kč, jinak se i v tomto výroku **potvrzuje**.
- II. Žalobci jsou povinni zaplatit žalovanému č. 1 na náhradě nákladů odvolacího řízení 960 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokátky JUDr. Světlany Semrádové Zvolánkové.
- III. Ve vztahu mezi žalobci a žalovanou č. 2 nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

**Odůvodnění:**

1. Shora citovaným, v pořadí třetím rozsudkem, rozhodoval soud prvního stupně o návrhu žalobců, kterým se po žalovaných domáhají společného a nerozdílného plnění z titulu bezdůvodného obohacení za užívání specifikovaných pozemků v k.ú. xxx v období od 9/2007 do 8/2009.
2. Soud prvního stupně vázán pokyny předchozího zrušujícího usnesení odvolacího soudu dospěl k závěru, že žalobcům svědčí vlastnické právo k předmětným pozemkům, když ty sice nejpozději v roce 1983 zastavením v širším slova smyslu byly státem převzaty bez právního důvodu, nicméně žalobci se již od roku 1992 nejméně do roku 2007 pokoušeli získat plnění za jejich užívání, případně dosáhnout jejich převodu a žalovaní nenamítali, že by žalobci (případně jejich právní předchůdci) pozemky nevladnili. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobci byli v dobré víře, že jim pozemky patří, a to nejpozději od roku 1992 přinejmenším do roku 2007, ohledně zániku jejich dobré víry v tomto období netvrdil ani jeden ze žalovaných žádné rozhodné skutečnosti. Žalobci jednali způsobem odpovídajícím zápisu v katastru nemovitostí, a proto nejpozději v roce 2003 vlastnické právo k pozemkům vydrželi. Ohledně uvedených závěrů vycházel soud prvního stupně z ust. §§ 123, 130, 132, 134, 451 a 458 obč. zák., § 6 odst. 1 písm. p) zák. č. 229/1991 Sb., § 6 odst. 2 zák. č. 87/1991 Sb., §§ 2 a 9 zák. č. 13/1997 Sb. a § 34 zák. č. 128/2008 Sb. a z jím citovaných rozhodnutí dovolacího soudu, a pokud jde o rozsah povinnosti vydat bezdůvodné obohacení, vyšel ve vztahu k žalobcům z velikosti jejich spoluvlastnických podílů a ve vztahu k žalovaným z rozlišení pozemků, na nichž se nachází veřejná prostranství včetně v neprospěch žalované č. 2 a pozemků zastavených pozemními komunikacemi v neprospěch žalované č. 1 a způsobem tomu odpovídajícím uložil platební povinnost každému ze žalovaných vůči každému ze žalobců v rozsahu, v němž takto určená výše plnění povinnosti toho kterého ze žalovaných vůči tomu kterému ze žalobců neodpovídá, žalobu zamítl, a to i se zohledněním toho, že plnění bylo žádáno jako společné a nerozdílné, tedy jako vynutitelné po každém ze žalovaných v plné výši. Takovému rozhodnutí pak přizpůsobil i nákladové výroky rozsudku hodnocené podle § 142 odst. 1 o.s.ř. převažujícím neúspěchem žalobců vůči žalovanému 1. a jejich převažujícím úspěchem vůči žalované 2. a podle § 148 odst. 1 o.s.ř. určil rozsah plnění všech účastníků na náklady státu představené znalečným.
3. Rozsudek napadli včasnými a přípustnými odvoláními všichni účastníci řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

4. Žalobci odvolání směřované do věcných výroků rozsudku zdůvodnili tím, že setrvávají na svém stanovisku, že žalovaní jsou k plnění povinni společně a nerozdílně, když i přes zdůvodnění soudu prvního stupně jsou pozemky užívány oběma zároveň. Navrhli v tomto kontextu změnu rozsudku včetně jeho nákladových výroků s tím, že pokud jde konkrétně o rozsah jejich povinnosti k náhradě nákladů státu na znalečném (výrok XXVII.), nebyla zohledněna skutečnost, že znalečné zálohovali částkou 10 000 Kč.
5. Žalovaný 1. rozsudek napadl ve všech výrocích ukládajících mu platební povinnosti vůči jednotlivým žalobcům a v souvisejících výrocích nákladových. Setrval na své argumentaci o tom, že při dílčím závěru o převzetí pozemků státem bez právního důvodu žalobci nepřipustným způsobem obcházejí restituční zákonodárství, když nepostupovali podle restitučních předpisů. Pokud jde o závěr, že žalobcům svědčila po zjištěné období dobrá víra, že jim pozemky vlastnický náleží, absentovala zde jejich držba, když prokazatelně pozemky nemohli užívat ani s nimi jinak disponovat, předkládaná korespondence nakládání pozemky neprokazuje, o zastavení pozemků i způsobu jejich užívání žalobci věděli, objektivně vzato museli mít o svém vlastnictví pochybnosti. Ohledně možnosti vydržení poukázal na četnou judikaturu dovolacího soudu týkající se tzv. knihovní držby a držby, která neumožňuje oprávněné osobě realizovat žádnou ze složek vlastnického oprávnění s tím, že při absenci držby nemá smyslu uvažovat o dobré víře toho, kdo nabytí vlastnictví vydržením tvrdí. Navrhl v napadeném rozsahu změnu rozsudku zamítnutím žaloby.
6. Žalovaná 2. rozsudek napadla též ve všech výrocích, jimiž jí byla uložena platební povinnost vůči jednotlivým žalobcům a v souvisejících nákladových výrocích s tím, že v uvedeném rozsahu navrhovala jeho změnu zamítnutím žaloby. Poukázala na správné zjištění o zastavení pozemků v letech 1977 až 1983 s důsledkem přechodu jejich vlastnictví na stát i správnost zjištění o tom, že k výstavbě došlo z rozhodnutí NVP bez souhlasu žalobců. Pozemky byly způsobilým předmětem uplatnění restitučních nároků a argumenty žalobců odůvodňované knihovním zápisem nemohou obstát. Závěr soudu prvního stupně o dobré víře žalobců v letech 1992 až 2007 nemá podle ní oporu v provedené dokazování, v souvislosti s korespondencí a zákonnými lhůtami k uplatnění restitučních nároků měl soud dovodit, že příslušnou lhůtu žalobci promeškali, a pokud se v roce 1995 uchýlili k požadavku na vydání bezdůvodného obohacení, restituční předpisy obešli. Až v roce 2003 začali žalobci jednat o výkupu pozemků, a z postoje žalované mohli snad nabýt přesvědčení, že jejich vlastnické právo uznává. Žalovaná přitom korespondenci nepřikládala význam právního úkonu, od počátku zde vedeného řízení, tedy od roku 2009 vlastnické právo žalobců zpochybňuje a zákonná desetiletá lhůta tak nemohla být naplněna, relevantní není ani úspěch žalobců v předchozím sporu o vydání bezdůvodného obohacení. Podle žalované 2. se soud prvního stupně dostatečně nevypořádal ani s otázkou pasivní věcné legitimace ve sporu řešenou v četné judikatuře. Ve vztahu k rozhodování o účelnosti nákladů zastoupení advokátem nebylo namístě vycházet z presumpce dostatečného materiálního a personálního vybavení, když věc je letitým a relativně právně složitým sporem.
7. Žalovaný 1. k odvolání žalované 2. poukázal na vývoj rozhodovací praxe v otázce pasivní věcné legitimace v poměrech hlavního města Prahy ve vztahu k veřejným prostranstvím, ohledně nákladů řízení pak ve vztahu k nemožnosti vymezovat kategorií subjektů, mající z hlediska právního zastoupení odlišné postavení, než jiní účastníci řízení. K odvolání žalobců setrval na stanovisku, že nejsou ve věci aktivně věcně legitimováni, pokud by se s tímto závěrem odvolací soud neztotožnil, nemá jejich požadavek na společně a nerozdílné plnění žalovaných za správný pro nedostatek opory v rozhodovací praxi soudů a rozlišování subjektů odpovědných za bezdůvodné obohacení.

8. Odvolací soud projednal věc při jednání, v mezích podaných odvolání přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o.s.ř.), a vyjma odvolání žalobců do výroku XXVII. rozsudku nepřijal argumentaci žádného z účastníků.
9. Odvolací soud doplnil dokazování obsahem protokolu o jednání Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 6.11.1995 ve věci žalobkyň Jany Č., Ludmily D., Anny H. a Aleny S. proti Obci hl.m. Praha o 28 050 Kč vedené pod sp.zn. 20C 58/95, a zjistil z něj, že ve vztahu k nároku žalobkyň na vydání plnění odpovídajícího nájemnému za užívání pozemku č. xxx v k.ú. xxx za období od roku 1991 zmocněná zástupkyně žalovaného výslovně přednesla, že obec zásadně uznává, že pozemky užívá jako nevlastník a byla by ochotna je do budoucna vykoupit, což však zatím vážne na nedostatku finančních prostředků.
10. Na základě výše uvedeného zjištění spolu se skutkovými závěry, které opatřil soud prvního stupně a které uvedl a shrnul v bodech 7. až 35. odůvodnění napadeného rozsudku, má odvolací soud rozhodnutí za věcně správné.
11. Podle předchozího pokynu odvolacího soudu se soud prvního stupně podrobně zabýval otázkou, zda, kdy, jakým způsobem a jakým subjektem bylo spoluvlastnické právo žalobců, případně jejich právních předchůdců v rozhodné době z hlediska restitučních předpisů zpochybněno.
12. V uvedeném směru není po skutkové stránce žádných pochyb o tom, že uvedené pozemky po roce 1988 tvoří dílem zarovnaný prostor se zelení, dílem pozemní komunikace a části hřiště a že tato výstavba v širším smyslu slova byla do uvedeného roku realizována v návaznosti na výstavbu okolního sídliště, povolenou v roce 1977 a kolaudovanou v roce 1983. Zároveň není pochyb o tom, že ani stát ani žalovaný č. 1. od roku 1977 nijak neusilovali o změnu zápisu vlastnických práv v katastru nemovitostí, když zápis podle rozhodnutí vydávaných v pozůstalostních řízeních postupně od roku 1955 do roku 2007 vždy svědčil a svědčí žalobcům nebo jejich právním předchůdcům. Stejně tak bylo spolehlivě zjištěno, že nejméně od roku 1992 žalobci jednali s Inženýrskou a realitní organizací Praha o užívání sporných pozemků, již v roce 1992 se také řešila i otázka jejich ocenění, žalovaný č. 1. byl vyzýván a později i žalován o platbu ve výši nájemného za užívání pozemků, v soudním řízení výslovně potvrdil své vědomí o tom, že pozemky užívá jako nevlastník.
13. Tyto skutečnosti v mezích výše uvedeného náhledu odvolacího soudu se pak jako zcela logicky a opodstatněně promítají do závěru, že žalovaní neměli jediného důvodu uplatňovat svá práva k pozemkům podle restitučních předpisů, když jejich spoluvlastnické právo nebylo nikým zpochybněno, naopak přístupem k jednání ze strany obce i jejím výslovným prohlášením před soudem byli ve svých právech jen utvrzováni.
14. V průběhu řízení žalobci poukázali na nálezh Ústavního soudu ČR sp.zn. IV. ÚS 42/09, nadaný ve smyslu ust. čl. 89 odst. 2 zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, závazností pro všechny orgány i osoby, v němž Ústavní soud řešil problematiku skutkově obdobnou, a uzavřel, že je nepřípustné, aby vlastnické právo stěžovatelů konajících v důvěře ve veřejnoprávní evidenci, za jejíž správnost odpovídá stát, a legitimně se domnívajících, že jsou vlastníky předmětných pozemků, bylo mnoho let po uplynutí lhůty k podání restitučního návrhu zpochybněno soudy nebo jinými státními orgány právě s odkazem na údajnou možnost dosáhnout v minulosti restituce. I v tamní věci vycházel Ústavní soud ze stavu, že stěžovatelé žádný objektivní důvod domáhat se vydání nemovitostí podle restitučních předpisů neměli, když v rozhodné době byli, a stále jsou, zapsáni v katastru nemovitostí jako spoluvlastníci a jejich práva nikdo nezpochybněoval. Stejná situace panuje i v této věci, zápis žalobcům svědčil a svědčí, bylo s nimi

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

jednáno jako s vlastníky o úplatě za užívání a případnému odkoupení pozemků podle stanoviska žalovaného č. 1. výslovně prezentovaného v roce 1995 bránil pouze nedostatek finančních prostředků. Za popsaného stavu je nepřijatelné, aby žalovaní v reakci na zde podanou žalobu po roce 2009 vlastnické právo žalobců zpochybňovali a aby takové zpochybnění bylo akceptováno. Jakkoli stát prostřednictvím žalovaného č. 1. pozemky v širším smyslu zastavěl, nijak ani po roce 1993, kdy mu v tom nic nebránilo, neusiloval o uvedení zapsaného stavu do souladu se stavem, jehož se po řadu let žalovaní dovolávají. Jak Ústavní soud ve výše uvedeném rozhodnutí uvedl, žalobci jsou postupem státu a žalovaných vmanipulováni do situace, která nemá řešení; pokud by pozemky nárokovali podle restitučních předpisů, nebylo by jejich požadavkům vyhověno s odkazem na katastr nemovitostí, v němž jsou zapsanými vlastníky, a následně by měla být jejich žaloba zamítnuta s tím, že měli postupovat podle restitučních předpisů. Uvedený postup by zcela popíral smysl restitučního zákonodárství, kdy nedůslednost a nepředvídatelnost postupu orgánů státu by vedla jen k dalším krivdám.

15. Výše uvedené proto odvolací soud shrnuje tak, že jakkoli zastavením pozemků v širším smyslu mohly být naplněny předpoklady pro jejich převzetí státem, k uplatnění restitučních nároků neměli žalobci žádný rozumný důvod, neboť jejich spoluvlastnické právo k pozemkům nebylo až do zahájení tohoto řízení nikdy zpochybněno, naopak postupem zejména žalovaného č. 1. v něm byli utvrzováni a po celou dobu jim svědčilo z titulu nezměněného zápisu v katastru nemovitostí. Žalobci svých práv k pozemkům nikdy nepozbyli, a proto jsou ve věci aktivně legitimováni.
16. Jde-li o námítky žalovaných týkající se věcné pasivní legitimace ve sporu, zde soud prvního stupně zcela správně respektoval již ustálenou judikaturu vyšších soudů vycházející z toho, jakým způsobem jsou jednotlivé pozemky zastavěny a užívány. Otázka pasivní legitimace v obdobných sporech v poměrech hlavního města Prahy a městských částí byla v souvislosti s veřejným užíváním pozemků ve vlastnictví jiné osoby opakovaně řešena. Pro případ, že šlo o pozemek veřejného prostranství, resp. veřejné zeleně, je pasivní legitimace přiznávána městským částem (28Cdo 2056/2009, 28Cdo 4525/2011, 28Cdo 2491/2015), v souvislosti s užíváním pozemku zastavěného pozemní komunikací je dovozována pasivní legitimace hlavního města (III. ÚS 4359/12, III. ÚS 1208/15, 28Cdo 3348/2015).
17. V posuzované věci soud prvního stupně spolehlivě i prostřednictvím znaleckého dokazování zjistil, jaký je stav zastavěnosti a využití každého z patnácti sporných pozemků a zcela správně v návaznosti na tato zjištění určil, který ze žalovaných a v jakém rozsahu podle velikosti spoluvlastnických podílů se na úkor toho kterého ze žalobců ve vymezeném období obohatil.
18. Výše uvedené závěry o rozlišení subjektů odpovědných za vznik bezdůvodného obohacení zároveň plně poukazují na nedůvodnost odvolací námítky žalobců, kteří se po žalovaných domáhali plnění rukou společnou a nerozdílnou.
19. Důvodnou odvolací soud shledal námítku žalobců do výše náhrady nákladů státu, která jim byla vyměřena, když z předloženého spisu se podává, že na základě výzvy soudu prvního stupně žalobci znalečné zálohovali částkou 10 000 Kč, která také byla na výplatu znalečného dne 20.4.2016 řádně zúčtována (čl. 252 spisu).
20. Z výše uvedených důvodů odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně ve všech jeho výrocích vyjma výroku XXVII. jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, ve výroku XXVII. jej pak podle § 220 odst. 1 o.s.ř. ohledně výše náhrady změnil, když jinak jej také jako věcně správný potvrdil.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

21. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodováno podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř., když z odvoláním neuspěl žádný z účastníků řízení, odvolání žalobců však směřovalo vůči každému ze žalovaných v rozsahu celé žalované částky, vůči žalované č. 2. je proto poměr úspěchu a neúspěchu žalobců vyrovnaný nebo minimálně rozdílný ( žalobci a/, d/, e/ 54 441,75 : 48 875, žalobci b/ a c/ 27 220,87 : 24 437,50), vůči žalovanému č. 1. žalobci uspěli pouze v 10%, v 90% neuspěli ( a/, d/, e/ 54 441,75 : 5 567,50, b/ a c/ 27 220,87 : 2 783,75), proto je jejich povinností nahradit mu 80% nákladů odvolacího řízení, které sestávají ze čtyř paušálních náhrad po 300 Kč podle vyhl. č. 254/2015 Sb. za podání odvolání, vyjádření k odvolání žalobců, přípravu k jednání a účast u něj, celkem 1 200 Kč, z toho 80% představuje částku 960 Kč.

#### **Poučení:**

Přípustnost dovolání proti tomuto rozsudku podle § 237 až § 238a o.s.ř. je oprávněněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Praha 10. září 2020

Mgr. Richard Toman v.r.  
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.